

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR DR.
KEVIN MOMPALAO**

Seduta tat-22 ta' Novembru, 2012

Talba Numru. 11/2012

Gemma Sultana u Marie Costance Sultana u Paul Sultana
ghal kull interess li jista' jkollu.

Vs
Loreto Portelli

It-Tribunal

Ra l-avviz tat-talba prezentat fid-9 ta' April 2012, li permezz tieghu l-atturi talbu li jigi likwidat lilhom kumpens ghal servigi kuri u assistenzi rezi lil Eucharistica Portelli mart il-konvenut matul is-sena 2012; bl-ispejjes kollha nkluzi dawk ta' l-ittri msemija fl-istess avviz.

Ra' ir-risposta tal-konvenut prezentata fis-26 ta' April 2012 li permezz taghha l-konvenut eccepixxa illi:- (1) it-talbiet attrici huma nfondati fid-drift u fil-fatt (2) illi mhux minnu li l-atturi rrendew xi servigi, stante illi l-mard li hakem lid-decius kien wiehed ghall-gharrieda u fi zmien erba'

gimghat li minnhom qattghet tlieta fl-isptar hija mietet; u kwindi ma kienx hemm bzonn ta' servigi; u gie spjegat ukoll illi fl-ahhar gimgha l-atturi gew imkeccija mid-dar tal-konvenut wara li sab sett borom ta' valur ta' sitt mitt lira Maltin (Lm600) neqsin; (3) Illi fl-ahhar tlett ijiem Marie Costance Sultana ghamlet xoghol minn jeddha bla mitluba.

Sema' l-provi kollha u ra' traskrizzjonijiet tax-xhieda mismugha. Ra id-dokumenti esebiti.

Ra id-digrieti kollha tieghu nkluz dak tas-seduti tal-11 ta' Novembru u tas-16 ta' Novembru li permezz taghhom din il-kawza giet imhollija ghas-sentenza ghas-seduta tal-lum. Ikkunsidra.

Illi din hija kawza ghal-likwidazzjoni u hlas ta' servigi allegatament rezi minn l-atturi lil mart il-konvenut Eucharistica Portelli.

Illi mid-dokumenti esebiti jirrizulta illi l-konvenut huwa l-uniku werriet ta' martu. Jirrizulta wkoll illi s-servigi rezi kienu jkopru perjodu qasir, u cioe' l-perjodu li fih Eucharistica Portelli kienet rikoverata fl-isptar u fit-tlett ijiem li jigu immedjatament wara li din giet rilaxxata minn l-isptar. Skont ix-xhieda ta' Dr. Peter Muscat in rapprezentanza tas-Supretendent Mediku fl-Isptar Generali ta' Ghawdex, Eucharistika Portelli giet amnessa fl-isptar Generali ta' Ghawdex fl-20 ta' Frar 2011 u giet mibghuta d-dar fd-9 ta' Marzu 2011 u b'hekk hija qattghet tmitax il-jum rikoverata fl-isptar.

Hemm qbil illi l-perjodu li fih gew rezi l-allegati servigi jkopri dan iz-zmien fl-isptar u t-tlett ijiem li jigu mmedjatament wara r-rilaxx ta' Eucharistica Portelli minn l-isptar.

Il-partijiet jaghtu verzjonijiet kontrastanti ta' x'kienu jikkonsistu l-allegati servigi. Pero' jirrizulta illi l-atturi Gemma Sultana u Marie Costance Sultana kienu jakkumpanjaw lid-decius fl-ispar u jqattghu hinijiet twal hdejha. Fix-xhieda tieghu tat-3 ta' Mejju 2012 l-konvenut ma innegax il-hinijiet li l-attrici Marie Costance Sultana indikat bhala li kienet tqatta fl-isptar hdejn martu. Dawn huma minn xi 7.30am sa 3.30pm. F'dawn il-perjodi Marie Costance Sultana ma kinitx tahdem, izda kienet qed isegwi kors, u kien jinhtieg illi iddur fuq shabha biex

ikopruha fil-jiem li ma setghetx tattendi l-kors. L-attrici l-ohra Gemma Sultana kienet tqatta hinijiet twal bil-lejl hdejn mart l-konvenut. L-atturi jghidu li ghamlu dan kollu ghaliex kien jobbligahom l-attur, anke peress illi huma kienu l-unici qrafa. Importanti huwa dak li tghid Marie Costance Sultana fix-xhieda taghha meta tghid *“Mistogsija mit-trubunal x’kont naghmel kieku ma obbliganix Loreto Portelli, nghid li xorta kont immur pero forsi ma kontx naghmel dawk il-hinijiet kollha”*. Din ix-xhud tesklama aktar minn darba illi hija kienet *“close”* hafna mal-mejta. L-istess tikkonferma l-attrici l-ohra Gemma Sultana li wkoll tghid illi hi kienet *“l-eqreb qariba taz-zija”*.

Servigi ohra li t-Tribunal jemmen li kienu jigu rezi huma bhal hasil tal-hwejjeg tas-sodda tal-mejta, u preparazzjoni ta' ikel. Meta irritornat fid-dar tul dawk it-tlett ijiem li l-atturi baqghu jiffrekwentaw id-dar tal-konvenut sakemm tlewmu. F'dawk it-tlett ijiem kienu rezi xi servizzi ohra bhal hasil ta' l-art u tindif. Hemm servigi ohra li huma ikkontestati u li minn l-assjiem tal-provi t-Tribunal ma jemminx illi verament gew rezi. Dan huma bhal bdil ta' harqa u l-hasil tal-pazjenta, li fl-isptar bhala regola dejjem isiru mill-haddiema ta' l-isptar. Jirrizulta wkoll mix-xhieda ta' Dottor. Peter Muscat illi l-kundizzjoni ta' Eucharistica Sultana l-anqas kienet maghdura daqskemm ipinguha l-atturi.

Illi ghalhekk bazikament is-servigi li kienu jofforu l-atturi f'dan iz-zmien relattivament qasir kienu servizzi ta' wens u xi servizzi minimi ohra.

Illi fil-gurisprudenza ricenti kuntrarjament ghal dik aktar remota kull servigi huma prezunti rezi bl-isperanza tal-hlas u biex din il-prezunzjoni taqa jridu jikkonkorru cirkostanzi tali li jiggustifikaw konkludentament il-gratuwita. In oltre inghad ukoll illi l-intenzjoni tal-gratuwita u r-rinunzja ghal kumpens ghas-servigi ma ghandhomx jigu akkolti facilment (Prim awla 24 ta' April 2002 – **Sarah Caruana vs Francis Mallia**).

Il-wens offrut minn persuna lil xi hadd fil-bzonn gie fil-gurisprudenza nostrana meqjus bhala tali li jimmerita kumpens gust (Prim Awla- 4 ta' Ottubru 2002 **George Grech vs Mario Grech et**). It-Tribunal jaqbel ma dan. F'era fejn il-hin kultant huwa prezzjuz aktar mil-flus u fejn il-principju ta' omnia labor obstat premium, qed jiehu dimensjoni akbar, il-hin li l-atturi ddedikaw ghal

Eucharistica Sutlana ma ghandux jghaddi bla mhallas. Ghalhekk dan it-Tribunal ihoss illi huwa l-kaz illi l-atturi Gemma Sultana u Marie Costance Sultana jigu kkumpensati ghal hin li huma qattghu joffru wens lid-decius, u ghas-servizi ohra li rrendew anke jekk minimi.

Dwar il-kumpens il-ligi ma tipprovdi xejn, u ghalhekk gie ritenut illi l-Qorti ma hijiex tenuta taddotta sistema ta' likwidazzjoni partikolari u f'certa kazi id-diskrezzjoi tal-Qorti jimla l-vojt li thalli l-istess ligi (Prim Awla 24 ta' April 2002 – **Sarah Caruana vs Francis Mallia**). Dwar il-likwidazzjoni tal-kumpens ghal servigi, il-gurisprudenza stabbiliet tlett kriterji li ghandhom jigu addottati sabiex dan il-kumpens jigi likwidat huma:- 1) il-frekwenza u x-xorta tas-servigi (2) il-mezzi tal-konvenuta u (3) il-parentela ta' min jirrendi s-servigi ma' min juzufuwixxi minn l-istess servigi (Prim Awla – 31-Mejju 2002 **Annunziata Brincat vs Joseph Aquilina**).

Dwar kazijiet simili ghal dak odjern fejn id-decius ma kienx mixhut fis-sodda ghal zmien twil u lanqas kien effett minn xi marda illi tehtieg xi kura u attenzjoni partikolari l-kumpens ikun wiehed baxx (Prim Awla – 2 ta' Ottubru 2002 -**Caterina Coleiro vs Francesco Saverio Balzan et**). Gie ritenut illi *“Minn studju tal-gurisprudenza lokali, wiehed jista' jsib li l-kumpens akkordat ma jkun qatt f'ammonti kbar u dan peress li s-servizzi jinghataw kwazi dejjem minhabba ragunijiet ta' parentela bejn il-partijiet, u anke ghaliex it-talba ghal-hlas ta' servigi hi bazata fuq kwazi - kuntratt, u mhux fuq kuntratt li nholog bejn minn jirrendi s-servigi u l-beneficjarju, u kwindi l-kumpens ma jkunx relatat biss mas-servigi, izda ghandhom jittiehdu in konsiderazzjoni diversi fatturi ohra li, ftit jew wisq, inaqqsu r-relazzjoni ekonomika bejn is-servigi resi u l-hlas relattiv. Dan iwassal biex il-kumpens ma jkun qatt l-ekwivalenti tax-xoghol li sar, izda adegwat mehud kont tac-cirkostanzi kollha partikolari tal-kaz”*. (Prim Awla 11 ta' Dicembru 2003) - **Anthony Catania pro et noe vs Maria Agius**).

Fid-dawl ta' dawn l-insenjamenti u wara li dan it-Tribunal qies il-kwantum tas-servigi li kif inghad kienu jikkonsistu principalment f'wens rez minn Gemma Sultana u Marie Costance Sultana fuq perjodu relattivament qasir ta' wiehed u ghoxrin jum, dan it-Tribunal ihoss illi l-attrici Gemma Sultana ghandha tithallas is-somma ta' mitejn

Ewro (€200) peress illi jirrizulta illi s-servigi taghha kienu aktar oneruzi stante illi kienu jinkludu l-lejl u Marie Costance Sultana ghandha tithallas is-somma ta' mija u hamsa u ghoxrin Ewro (€125).

Jifdal x'jigi kkonsiderat id-difiza oppposta mill-kovenut fis-sens illi l-atturi ma kellhomx jithallsu ghal xi servigi li rrendew peress illi kienu serqu xi affarijiet mobbli (sett borom) mid-dar tieghu. Din l-alleggazzjoni ma tinsab kkonfortata minn l-ebda provi. Il-pulizija ma waslet ghall-ebda konkluzzjoni. B'mera alleggazzjoni u minghajr l-ebda provi tali alleggazzjoni ta' serq ma tista tircievi l-ebda kreditu minn dan it-Tribunal. Kwindi l-istess eccezzjoni qed tigi michuda.

It-Tribunal jifhem ukoll illi l-inkluzzjoni ta' Paul Sultana fost l-atturi hija bhala kopropjetarju tal-komunjoni tal-akkwisti flimkien ma' martu Gemma Sultana.

Dwar l-ispejjes jinghad illi jidher illi l-atturi kienu qed jippretendu ammont ferm akbar minn dak likwidat; lanqas ma jista jinghad illi l-atturi kienu dejjem korretti f'dak li qalu u pruvaw jiggonfjaw l-entita tas-servigi minnhom rezi (sahansitra anke z-zmien li l-mejta qattghet l-isptar gie iggonfjat). Fid-dawl ta' dan it-Tribunal ihoss illi b'mod ekwu u gust tenuti wkoll ic-cirkostanzi tal-kaz, l-ispejjes ghandhom jigu apporzonati.

Ghaldaqstant dan it-Tribunal jaqta u jiddeciedi din il-kawza billi jilqa t-talbiet ta' l-atturi; jichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut; jikkundanna lill-konvenut ihallas lil atturi Paul u Gemma konjugi Sultana is-somma ta' mitejn Ewro (€200) u lil attrici Marie Costance Sultana is-somma ta' mija u hamsa u ghoxrin Ewro (€125). L-imghaxijiet jiddekorru mid-data ta' din is-sentenza. Fic-cirkostanzi partikolari tal-kaz l-ispejjes jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet.

< Sentenza Finali >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----